

Hírlevél 2009/19. (Különszám)

www.sinkatax.hu

Vagyonosodási vizsgálatok - ahogyan az APEH látja...

Kisgyermekkoromban volt népszerű az a mesesorozat, amelynek főhőse egy nagyon-nagyon hiszékeny nagymama volt. Így is hívták, „Mindentelhisz nagymama”.

Nos, sokan vannak akik az adóhatóságban vélik meglelni e mesehős feltámadását.

Nagypapám szokta mondogatni, hogy minden éremnek két oldala van (azaz hallgattassék meg mind a két fél)!

Mindezek jegyében most ismerkedjünk meg néhány jellegzetes adózói magyarázattal, mellyel az érintettek vagyonuk eredetét próbálták igazolni.

Néhány ilyen vadhajtással már találkoztunk – ha visszaemlékszel a korábban ismertetett bírósági esetekre -, de az alábbiak is megérik a misét! Szóval, halljuk most az APEH hangját!¹

85 millió borravalóból, tőzsdei részvényügyletekből...

A vagyonosodási vizsgálat alá vont személy két társas vállalkozásban is rendelkezett tulajdonrészsel, és ezeket 40 millió, illetve 45 millió forint tagi kölcsönrel támogatta a vizsgált időszakban.

Sajnos az adóbevallásaiban feltüntetett jövedelme távolról sem bizonyult elégségesnek ilyen nagyságrendű források átadásához.

Az érintett jövedelme forrásaként az elnök-vezérigazgatói munkabérét nevezte meg, továbbá tőzsdei részvény ügyletekből származó osztalékot, lakáseladásból származó jövedelmet is igazolt. Ezen felül a már elévült időszakban felhalmozott megtakarításaira is hivatkozott, melyeket gépkocsi szerelőként, borravaló címén kapott.

Nos ez utóbbival nem volt szerencséje, ezt az adóhatóság nem fogadta el. Ugyanis a borravaló már az elévült időszakban hatályos szabályok szerint is adóköteles jövedelemnek minősült, viszont az adózó adott időszakra vonatkozó bevallásaiban

¹ Forrás: Bertalan Rudolf: Vagyongyarapodási vizsgálat, Opten Informatikai Kft, Bp. 2008.

nem szerepelt e címen jövedelem. Következésképpen, ha származott is e forrásból jövedelme az illetőnek, az adózatlan - és így nem legális - jövedelem volt.

Az adóhatóság nem is vette figyelembe forrásként, így a végeredmény összesen 85 millió forint adóalap és 34 millió forint adókülönbözet volt az adózó terhére.

Árulkodó folyószámlák

A vagyonosodási vizsgálat alanya egy országos hálózattal rendelkező nagykereskedelmi vállalkozás tulajdonosa és egyben ügyvezetője volt. A vizsgált időszakra vonatkozó adóbevallásai szerint a mindenkori minimálbérnek megfelelő havi jövedelemből élt és forrásadós jövedelmekkel sem rendelkezett.

A vizsgálat során az ellenőrök kérésére a vizsgálat rendelkezésére bocsátotta a vizsgált időszakban érvényes folyószámláinak kivonatait, de hiányosan. Ezért az adóhatóság hivatalból megkereste a számlavezető hitelintézetet a hiányzó kivonatok pótlása érdekében. A hitelintézet erre először nemleges választ adott, mondván az adózó nála nem vezetett bankszámlát. Az adózó az ellenőrzés lezárását közvetlenül megelőzően, az adóhatóság által bemutatott banki információt vitatta, és a feltárt forráshiányok bizonyítása érdekében megadta az eddig eltitkolt lakossági folyószámlájának számát is.

A bank az ismételt megkeresésre megküldte az adóhatóságnak az érintett folyószámla kivonatot is, mely további 35 millió forint folyószámlára történő befizetést bizonyított. Ebből kiderült, hogy az adózó a kedvezőbb kamatbevételek érdekében vállalkozása árbevételeinek egy részét átmenetileg a lakossági folyószámlán tartotta.

Az ellenőrzés által bizonyított egyéb nagy összegű kiadások, valamint az életviteli ráfordítások figyelembe vételével 50 millió forint adózatlan jövedelmet tárt fel, amely 20 millió forint adókülönbözetet eredményezett az adózó terhére.

Jól jövedelmező bűnök - milliók uzsorakamatból, piramisjátékból...

Vagyonosodási vizsgálatok során az ellenőrök néha azzal a meglepő helyzettel is szemben találják magukat, hogy az adózók bűncselekményből származó jövedelemre hivatkoznak.

A vizsgált személy 2002-ben 80 millió forintért egy kft- üzletrészt, 2003-ban pedig 50 millió forintért ingatlant vásárolt, továbbá egy nagy értékű életbiztosítással is rendelkezett. Ezen felül vásárolt több drága terepjárót és még arra is futotta a pénze, hogy vállalkozásainak több alkalommal tagi hitelt is nyújtson, mindösszesen 25 millió forint értékben.

Ezzel szemben a vizsgált időszakban az ügyvezetői feladatok ellátásáért a mindenkori minimálbért kapta havonta, továbbá két alkalommal vett fel osztalékot, összesen 30 millió forint értékben.

Bevételeinek és kiadásainak összegzése után az adóhatóság 190 millió forint forráshiányt tárt fel.

Az adózó ezzel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy már a 80-as években is jelentős jövedelemmel rendelkezett, mint sikeres egyéni vállalkozó, majd a 90-es évek közepén piramisjáték szervezésével foglalkozott, de az ebből származó jövedelmét nem bankban helyezte el, hanem kamatért különböző magánszemélyeknek adta kölcsön, amelyet azután behajtott az adósoktól. Emellett több alkalommal román vállalkozásoktól is kapott nagy összegű baráti és üzleti kölcsönöket.

Mindezeket sajnos nem tudta hitelt érdemlően, dokumentumokkal alátámasztani, továbbá valamikori adósait sem nevezte meg.

Az adóhatóság megkereste a román adóhatóságot, és azt a tájékoztatást kapta, hogy a hivatkozott vállalkozások Romániában nem létező, nem bejegyzett cégek.

A vizsgálat végeredménye összesen 76 millió forint befizetendő adóhiány lett...

Az írásszakértő közbelép...

A vizsgált személy a tulajdonában lévő társaság részére több alkalommal is nyújtott nagy összegű tagi hitelt. Nyilatkozata szerint ezek forrásai magánszemélyektől, rokonoktól és barátoktól kapott kölcsönök voltak. Állítása alátámasztására bemutatott 50 db kölcsönszerződést, mely szerint 40 magánszemélytől összesen 30 millió forint kölcsönt vett fel.

Az adóhatóság gondosan áttanulmányozta a kölcsönszerződéseket, illetve a kölcsönök visszafizetéséről készült nyilatkozatokat. Feltűnt az ellenőröknek, hogy több kölcsönszerződésben hasonlóság mutatkozott a tanúk névalírása és az adózó egyik közeli hozzátartozója névalírása között. Ennek vizsgálata érdekében igazságügyi írásszakértőt rendeltek ki. A szakértő igazolta a hatóság gyanúját: a kölcsönszerződésekben tanúként szereplő személyek helyett adózó közeli hozzátartozója volt az aláíró.

A szakértői véleményre alapozva az adóhatóság elutasította a kölcsönszerződéseket. Az adózónak így 25 millió forráshiánnyal és 10 millió forint adóteherrel kellett szembenéznie. (Itt szeretném felhívni azon könyvelők figyelmét a hiteles aláírásokra, akik hébe-hóba aláírnak ezt azt - „belső dokumentumokat”, mint például taggyűlési határozat, jegyzőkönyvek- borzasztóan elfoglalt ügyfeleik helyett, főként mérleg-

időszakban...Amint látjátok, előfordul, hogy a „fagyi visszanyal”. Akkor is baj lehet a dologból, ha az ügyfél egyébként hajlandó a magáénak elismerni az adott aláírást!)

A fatolvaj esete

Adóellenőrök tapasztalatai szerint az sem ritka, hogy az adózók úgy próbálják a terhükre kimutatott forráshiányt „eltüntetni” vagy legalábbis csökkenteni, hogy az átlagosnál alacsonyabb életviteli kiadásokat igyekeznek bizonyítani.

E tekintetben tanulságos az alábbi eset.

Az adózó nyilatkozatában azt állította, hogy otthonában a hétfégi háza melletti erdőből gyűjtött fával fűtenek, ezért nem költenek fűtésre és gáz számlákat sem tud bemutatni az adóhatóság részére.

Az adóhatóság helyszíni szemlét tartott az érintett házában és megállapította, hogy a lakóház fűtési rendszere nem felel meg az adózó állításának. Az ellenőrök adatokat kértek a helyi gázszolgáltató társaságtól az adózó gázfogyasztásáról. A kapott adatok nem támasztották alá az adózó nyilatkozatát, így azt az adóhatóság elutasította.

2009. július 1-jétől változik a garantált bérminimum

A módosítást egy tavaly megjelent kormányrendelet - a 321/2008.(XII.29.) Korm.rend. - tartalmazza, de azóta sok víz lefolyt már a Dunán, és az ide-oda módosított jogszabálytervezetek és a végül elfogadott változatok száma is könyvelőt próbáló. Ezért most felfrissítjük ezt az infót!

A legalább középfokú végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatottak bérezésére a garantált bérminimumra - ez nem azonos a minimálbér fogalmával!- vonatkozó előírásokat kell figyelembe venni.

2009. július 1-jétől 2009. december 31-ig teljes munkaidő esetén a garantált bérminimum:

- havibér alkalmazása esetén 87.500 forint,
- hetibér alkalmazása esetén 20.100 forint,
- napibér alkalmazása esetén 4.030 forint,
- órabér alkalmazása esetén 503 forint.

Teljesítménybérezésnél a teljesítménykövetelmények 100%-os és a teljes munkaidő teljesítése esetén is ezeket az összegeket kell alkalmazni.

(Ha figyelmesen átrágtad magad fentiekben és jó a memóriád – azaz még emlékszel a korábban e kérdést szabályozó 316/2005. (XII.25.) Kormányrendeletre-, akkor

biztosan feltűnt neked, hogy eltűnt a szabályozásból a két évnél kevesebb, illetve a legalább két évet elérő gyakorlati időre vonatkozó, eltérő garantált bérminimum, valamint az az előírás, hogy az 50 éven felüli munkavállalókra akkor is a garantált bérminimum vonatkozik, ha nincs középfokú végzettségük, szakképesítésük, illetve ilyet nem igénylő munkakört töltenek be.)

2009. július 1-jétől 25% az Áfa!

Az áfa-kulcs változásával a Hírlevél előző számában is foglalkoztunk. A változások azonban számlázási kérdéseket is felvetnek, most dióhéjban ezeket foglalom össze.

Szóval, a 25%-os adómértéket első ízben arra az értékesítésre kell alkalmazni, amelynek az Áfa-törvény szabályai szerint a teljesítési időpontja július 1-je vagy ezt követő időpont.

Az **előleg** kézhezvétele, jóváírása az Áfa-törvény 59.§-ban rögzítettek alapján adófizetési kötelezettséget keletkeztető időpont.

Így az előleg esetében – erről az előző Hírlevélben is volt szó - , ha az átvétele (jóváírása) még július 1-je előtti időpontra esik, a 20%-os adómértéket kell alkalmazni. Ugyanezen teljesítésről kiállított végszámlánál, ha annak teljesítési időpontja július 1-je vagy ezt követő időpont, a különbözetre – az előleget meghaladó részre- már 25%-os kulcsot kell alkalmazni.

E tekintetben nem mindegy, hogy a kapcsolódó szerződés nettó vagy bruttó módon rendelkezett-e a vevő, megrendelő által fizetendő ellenértékről. Nettó módon állapítja meg a szerződés az ellenértéket, ha - például – arról rendelkezik, hogy az 300 ezer forint + áfa, és bruttó módon, ha úgy szól, hogy a szállítónak, szolgáltatónak bruttó, áfát is tartalmazó díjazásként 300 ezer forintot kell a teljesítéskor kapnia. Ha a szerződés nem tartalmaz kitélet az áfáról, úgy kell tekinteni, hogy az ár áfával növelt.

Mivel az előleg (nettó értéke) és a fennmaradó összeg külön és eltérő időpontokban képez adóalapot – és július 30-ig , illetve július 1-től már eltérő adókulccsal -, fentieknek fontos szerepe van a számla helyes kiállításában.

Ha az ellenérték áfa nélküli – azaz nettó – ár...

Ekkor a nettó ellenértékből kell levonni az előleg nettó összegét, és a különbözetre kell az áfát rászámolni.

Például:

- szerződés szerinti ellenérték 500.000,-Ft + áfa
- június 30-án fizetett előleg 240.000,-Ft,
azaz az adóalap 200.000,-Ft, a 20%-os mértékű áfa pedig 40.000,-Ft.
- A végszámla teljesítési időpontja július 10-e.
A végszámla tételeinek számítása: $500.000 - 200.000 = 300.000,-Ft$
adóalap + 25% áfa, azaz 75.000,-Ft.

Tehát az adóalap összesen $(200.000 + 300.000 =)$ 500.000,-Ft,
az áfa $(40.000 + 75.000 =)$ 115.000,-Ft.

Összesen: 615.000,-Ft

Ha az ellenérték áfával növelt, azaz bruttó ár...

Ekkor a bruttó (áfával növelt) árból vonjuk le az előleg bruttó (áfát is tartalmazó) összegét), majd a különbözetre jutó adót az ún. felülről számított adómértékkel (25%-os kulcs esetében ez 0,20-val való szorzást jelent) számítjuk ki, mivel a kivonás eredményeként kapott összeg is bruttó, áfát tartalmazó érték. Maradva az előbbi számpéldánál,

- a bruttó ellenérték 600.000,-Ft.
- Június 30-án fizetett előleg 240.000,-Ft
(adóalap 200.000,-Ft, áfa 40.000,-Ft)
- a július 10-i végszámla tételei az alábbiak:
= a teljes ellenérték, amit meg kell a szállítónak kapnia, az 600.000,-Ft.
= ebből levonjuk az előleg bruttó összegét, azaz 240.000,-Ft-

ot.

= a különbözet 360.000,-Ft

ugyancsak bruttó összeg, ebből a 25%-os adó $(360.000 * 0,20 =)$ 72.000,-
Ft, az adóalap $(360.000 - 72.000 =)$ 288.000,-Ft.

Az adóalap (20%-os és 25%-os kulccsal adózó) 488.000,-Ft, az áfa $(40.000 + 72.000 =)$ 112.000,-Ft.

(Amint látjuk, áfa-kulcs növekedése esetén a vevő, megrendelő a bruttó módon megállapított díjazással jobban jár. Jelen esetben 15.000,-Ft-tal kevesebbet kell kifizetnie, mint a nettó módon megállapított díjazás esetében.)

A fordított adózás, a közösségen belüli beszerzés és az import szolgáltatások esetében átmeneti rendelkezéseket is figyelembe kell venni.

Ezeknél a beszerzéseknél a vevő az, akinek az adót meg kell állapítania. A **25%-os adókulcsot** akkor kell alkalmazni, ha a kötelezően előírt adó-megállapítás időpontja (eltérő a teljesítési időponttól) július 1-je vagy ezt követő időpontra esik. Ezeknél az

ügyleteknél az *előleg után* adót *nem* kell megállapítani, így az előleg július 1-jét megelőző időpontig való átadása, jóváírása nem jár azzal az előnnyel, hogy az ellenérték egy része - esetleg egésze, ha az előleg 100%-os mértékű – alacsonyabb adókulccsal, még a „régii” 20%-kal adózik. **A végszámla adó-megállapításra előírt időpontjában érvényes adómértéket kell alkalmazni az ellenérték egészére!**

Az átmeneti rendelkezések tartalmazznak előírásokat azokra az értékesítésekre is, amelyekre a **határozott időszaki elszámolás** szabályait kell alkalmazni.

Az említett rendelkezések szempontjából *öt különböző helyzetet* különböztethetünk meg. Jeleül

1. Az Áfa-törvény szerinti teljesítési időpont (fizetési határidő) július 1-je előtti időpont, de a ténylegesen elszámolt időszak (a „fizikai teljesítés”) minden napja július 1-je vagy azt követő időpont (például bérbeadás, ha a szerződés szerint a bérleti díj előre fizetendő): ekkor az ügylet egészére 20%-os mértékű áfát kell felszámítani.
2. Az Áfa-törvény szerinti teljesítési időpont (fizetési határidő) július 1-je előtti időpont, de a ténylegesen elszámolt időszak egy része július 1-je előtti, míg másik része az ezt követő napokra esik. Ebben az esetben is az ügylet egésze 20%-os mértékű adóval terhelt.
3. Az Áfa-törvény szerinti teljesítési időpont (fizetési határidő) június 30-a utáni időpontra esik, és a ténylegesen elszámolt időszak valamennyi napja ugyancsak június 30-a után következő napokra esik. Az ügylet egészét 25%-os mértékű áfa terheli.
4. Az Áfa-törvény szerinti teljesítési időpont (fizetési határidő) június 30-a utáni időpontra esik, de a ténylegesen elszámolt időszak minden egyes napja július 1-ét megelőző. Ekkor még az ügylet egésze 20%-os adókulccsal adózik.
5. Az Áfa-törvény szerinti teljesítési időpont (fizetési határidő) június 30-a utáni időpontra esik, de a ténylegesen elszámolt időszak egy része július 1-je előtti, míg másik része az ezt követő napokra esik. Ekkor már nehezebb dolgunk van, meg kell osztanunk a számlán az adóalapot a napok arányában. Ha az elszámolt időszak összességében 60 nap, és abból 20 nap július 1-je előtti, akkor az adóalap 1/3-ad része 20%-kal, míg a 2/3-ad része 25%-os adókulccsal adózik.

Például a „Husika” Bt folyamatosan szállít felvágottat a „Torkos Borz” Csemegeboltba. Az elszámolási időszak 90 nap. A teljesítés időpontja (fizetési határidő) július 15-e. A fizikai teljesítés időszaka április 17-től július 15-ig terjedő időszak. Az áfa nélküli adóalap 600.000 forint. Az adóalapból 75 nap július 1-je előtti, míg 15 nap a július 1-vel kezdődő időszakra esik. Az adóalap-megosztás aránya tehát egyszer $75/90$, azaz 83,33% 20%-os adókulccsal adózik, míg a fennmaradó 16,67% már 25%-kal.

Azaz:

©Sinka Jánosné, 2009.Bp., www.sinkatax.hu, www.adocommando.hu, www.adokommando.hu

Mivel a Hírlevélben, illetve a weboldalon, a letölthető dokumentumokban található írásokat, táblázatokat ingyenesen bocsátom rendelkezésedre, kérem értesíts, ha más **fizetős** szakmai anyagban, változatlan formában találkozol velük!

- $(600000 * 0,8333 =) 499.980,-\text{Ft} + 99.996,-\text{Ft} (20\%) = 599.976,-\text{Ft}$
 - $(600000 * 0,1667 =) 100.020,-\text{Ft} + 25.005,-\text{Ft} (25\%) = 125.025,-\text{Ft}$
-
- Mindösszesen: $600.000,-\text{Ft} + 125.001,-\text{Ft} = 725.001,-\text{Ft}$

Ft, illetve kerekítve - készpénzes fizetés esetében – 725.000,-Ft.

Az adóhatóság és a Pénzügyminisztérium most sem fogja megúszni állásfoglalások nélkül a dolgot, már csak azért sem, mert az olyan, két különböző adókulcsot tartalmazó időszakban keletkezett ügyletekre vonatkozóan, amelyek alanya az Áfa-törvény valamely különleges adómegállapítási módját alkalmazó adóalany (mint az utazásszervezők utólagos pozíciószám elszámolása, vagy az éves bevalló használt-cikk kereskedők globális adó-megállapítási módszere), nem tartalmaz az Áfa-törvény átmeneti rendelkezéseket.

A 18%-os adókulcs esetében a fenti szabályokat kell alkalmazni, de a távhőszolgáltatás esetében a fordulónapot a pénzügyminiszter fogja megállapítani.

A Hírlevél következő számában az Áfa-törvény olyan csemegéivel fogunk megismerkedni, mint például a lánc- és a háromszögügyletek, és foglalkozunk a - már elfogadott törvénymódosítások alapján – a 2010-ben életbe lépő adóváltozásokkal is. Kitérünk majd az evás vállalkozók járulékalapjával kapcsolatos, ugyancsak 2010-ben aktuális változásra is.